

Δυό λόγια γιά τή Νεκρώσιμη Ἀκολουθία

Ἡ Νεκρώσιμη Ἀκολουθία εἶναι ἔργο τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκνοῦ (8ος αἰ.) Μέ ἐμπνευσμένο ποιητικό λόγο καί μελωδικότατη μουσική σύνθεση, ὁ μέγας αὐτός θεολόγος καί ὑμνογράφος τῆς Ἐκκλησίας μας ἀναφέρεται στήν τραγικότητα τοῦ θανάτου καί μέ τόν τρόπο αὐτό ἐκφράζει τά συναισθήματα ὁλῶν τῶν παρόντων.

Ἀπό τό ἄλλο μέρος, ὅμως, μέ βαθύτατο λόγο, σύμβολα καί εἰκόνες καί μέ ὑπέροχη ὑμνωδία παρουσιάζει τό σύνολο τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καί ἐλπίδος, γιά τή μετά τό θάνατο ζωή, τήν κοινή ἀνάσταση καί τήν αἰώνια μελλοντική ζωή τῶν χριστιανῶν. Μέ τόν τρόπο αὐτό, ἡ ἱερή αὐτή Ἀκολουθία δημιουργεῖ μοναδική ἀτμόσφαιρα ψυχικῆς γαλήνης καί πνευματικῆς ἀνάτασης, καταπραΰνει τόν πόνο καί ἐπουλῶνει τό τραῦμα πού τό μαχαίρι τοῦ θανάτου ἄνοιξε τίς ψυχές τόσο τῶν οἰκείων τοῦ ἀποθανόντος χριστιανοῦ ὅσο καί τῶν συμπαρισταμένων συγγενῶν καί φίλων.



Τί εἶναι τό Μνημόσυνο;

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος βαπτίζεται καί γίνεται χριστιανός ἀποκτᾷ ταυτόχρονα καί ἓνα ὄνομα. Ἀπό τή στιγμή αὐτή τό ὄνομα τοῦ Ὁρθοδόξου καταχωρίζεται στή «μνήμη» τῆς Ἐκκλησίας. Τί εἶναι καί πῶς λειτουργεῖ ἡ μνήμη τῆς Ἐκκλησίας μᾶς τό ἐξήγησε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, λέγοντας: «Χαίρετε ὅτι τά ὀνόματα ὑμῶν ἐγγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Λουκ. ι' 20).

Ἡ μνήμη τῆς Ἐκκλησίας ταυτίζεται μέ τή μνήμη τοῦ Θεοῦ πού σημαίνει ὅτι ὅπως ὁ Θεός ἔτσι καί ἡ Ἐκκλησία θυμᾶται αἰώνια τά ὀνόματα τῶν μελῶν της. (πρβλ. «αἰωνία ἡ μνήμη»).



Μέ τήν ἔννοια αὐτή, «μνήμη» τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, στήν ὁποία ἡ Ἐκκλησία ἐμπιστεύεται ὅλα τά παιδιά της ὄχι μόνο ὅσο ζοῦν στόν παρόντα κόσμο ἀλλά καί στόν μετά θάνατον κόσμο τῶν πνευμάτων. Τό Μνημόσυνο εἶναι ἰδιαίτερη Ἀκολουθία τῆς Ἐκκλησίας πού τελεῖται μετά τό τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας. Μνημόσυνο, χωρίς νά τελεσθεῖ προηγουμένως Θ.Λειτουργία δέν γίνεται. Διότι, τό κυρίως μνημόσυνο εἶναι ἡ μνημόνευση τοῦ ὀνόματος τοῦ κεκοιμημένου χριστιανοῦ κατά τή τέλεση τῆς Θ.Λειτουργίας καί μάλιστα μετά τή μεταβολή τοῦ ἄρτου καί τοῦ οἴνου, σέ Σῶμα καί Αἷμα τοῦ Χριστοῦ πού ἐπιτελεῖ ἡ ἀόρατη ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τή στιγμή αὐτή, ἡ Ἐκκλησία μνημονεύει ὅλα τά ὀνόματα τῶν μελῶν της ζώντων καί τεθνεώντων καί παρακαλεῖ τόν Χριστό νά τοὺς χορηγήσει τά ἀγαθά -τή σωτηρία- πού προέκυψαν ἀπό τήν ὑπέρτατη θυσία του. Τό στοιχεῖο αὐτό φανερώνει ὅτι τό «μνημόσυνο» δέν εἶναι μιά ἀπλή προσευχή, ἀλλά πραγματική διά τῆς Ἐκκλησίας συμμετοχή τοῦ κεκοιμημένου χριστιανοῦ στή σωτηρία πού ἀπέρρευσε ἀπό τόν θάνατο καί ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ.

Τί συμβολίζουν τά «Κόλλυβα»;

Κατά τήν τέλεση τοῦ Μνημοσύνου, σύμφωνα μέ τήν ὀρθόδοξη παράδοση, εὐτρεπίζεται ἓνας δίσκος, ὁ ὁποῖος περιέχει βρασμένο σάρι καί διαφόρους ἄλλους σπόρους, ὅπως ἀμύγδαλα, καρύδια, σπόρους ροδιοῦ κ.ἄ. πού ὀνομάζονται «κόλλυβα» (μέ τή λέξη αὐτή ὀνομάζονταν κατά τή Βυζαντινή περίοδο τό βρασμένο σάρι καί οἱ ξηροί καρποί πού πρόσφεραν οἱ ὀρθόδοξοι ὡς ἐπιδόρπιο). Συμβολίζουν τίς ψυχές τῶν κεκοιμημένων χριστιανῶν πού ἀναμένουν τήν κοινή ἀνάσταση. Ὁ συμβολισμός δέ αὐτός βασίζεται σέ σχετικούς λόγους τοῦ Χριστοῦ (Ἰωαν. ιβ' 24) καί τοῦ ἀποστόλου Παύλου (Α' Κορ. ιε' 36-44)

Ἡ διανομή τῶν «Κολλυβῶν»

Ἡ μετά τήν τέλεση τοῦ Μνημοσύνου διανομή τῶν «κολλυβῶν» εἶναι μιά ὑλοποίηση τῆς συμπάραστασης τῆς ἐκκλησιαστικῆς Κοινότητος, πρὸς τό ἀποθανόν μέλος της. Καί μέ τόν ἄπτό, ὁπτικό καί γευστικό αὐτό τρόπο, οἱ Ὁρθόδοξοι ἐκφράζουν τήν πίστη καί τήν ἐλπίδα τους στήν κοινή ἀνάσταση καί τήν διά τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ αἰώνια συνέχιση τῆς ζωῆς.



Τί εἶναι τό Τρισάγιον;

«Τρισάγιος» λέγεται κατ'ἀρχήν ὁ ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας πού περιέχεται στήν Ἀγία Γραφή καί ἐπιβεβαιώθηκε διά θαύματος, ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται στό ὄνομα τοῦ ἑνός καί Τριαδικοῦ Θεοῦ: «Ἅγιος ὁ Θεός, Ἅγιος Ἰσχυρός, Ἅγιος Ἀθάνατος ἐλέησον ἡμᾶς».

Τό Τρισάγιον, ἐπομένως, εἶναι Ἀκολουθία τῆς Ἐκκλησίας ἡ ὁποία τελεῖται ἀπό ἓνα ἢ περισσότερους ἱερεῖς σέ κεκοιμημένους ὀρθοδόξους σέ συχνά (καί ὄχι τακτά) χρονικά διαστήματα (ἀμέσως ἢ.χ. μετά τόν θάνατο καί ἐπὶ τοῦ τάφου).

Κατά τήν τέλεση τοῦ «Τρισαγίου» δέν παρατίθεται «κόλλυβα».

Γιατί ἡ Ἐκκλησία χρησιμοποιεῖ τόν Τρισάγιον ὕμνο, στίς προσευχές τῆς ὑπέρ τῶν κεκοιμημένων;

Ἡ Ἁγία Τριάς ὄχι μόνο δημιούργησε τόν κόσμο ἐκ τοῦ μηδενός, ἀλλῆ καί συγκρατεῖ τά κτίσματα καί τοὺς ἀνθρώπους στή ὑπαρξη καί ζωή. Ἐάν ὁ Τριαδικός Θεός ἀποσύρει τήν παντοδύναμη θεϊκή του ἐνέργεια, τότε τά σύμπαντα «ἐκλείψουσι καί εἰς τόν κοῦν αὐτῶν ἐπιστρέψουσι» (Ψαλμ. 103, 29). Ἐπειδή, λοιπόν, ὁ Θάνατος προσέβαλε τήν ὑπαρξη τοῦ ἀποθανόντος χριστιανοῦ, ἡ Ἐκκλησία προσεύχεται στόν Παντοδύναμο Τριαδικό Θεό νά διατηρήσει στήν ὑπαρξη τό αἰὼλο μέρος, τήν ψυχὴ τοῦ κεκοιμημένου καί νά τόν ἀξιώσει νά ἀναστηθεῖ κατὰ τήν κοινὴ ἀνάστασι μαζὶ μέ ἀφθαρτο καί ἀθάνατο σῶμα, «εἰς ζωὴν αἰώνιον».



Τί εἶναι τό «ψυχοχάρτι»;

Μέ τήν λαϊκὴ αὐτὴ ὀνομασία, ὀνομάζεται συνήθως ὁ πίνακας τῶν ὀνομάτων, ζώντων καί τεθνεώτων, τόν ὁποῖο συντάσσουν οἱ ὀρθόδοξοι πιστοὶ πρὸς μνημόνευσιν, κατὰ τήν τέλεισιν τῆς Θ. Λειτουργίας. Σέ ἓνα ἀπλὸ φύλλο χαρτιοῦ, στό ἀριστερό μέρος γράφονται τά ὀνόματα τῶν ζώντων, καί στό δεξιό μέρος, τά ὀνόματα τῶν κεκοιμημένων (γι' αὐτό καί οἱ πίνακες αὐτοὶ ὀνομάζονται «Δίπτυχα»). Στήν κορυφὴ τῆς ἀριστερῆς στήλης τῶν ὀνομάτων (τῶν ζώντων) σημειώνεται ἡ φράσι: «ὑπὲρ Ὑγείας» καί στήν κορυφὴ τῆς δεξιᾶς στήλης τῶν ὀνομάτων (τῶν κεκοιμημένων) σημειώνεται ἡ φράσι: «ὑπὲρ ἀναπαύσεως». Ὅλα τά ὀνόματα ἀναγράφονται στή γενικὴ πτώση, ἁ.χ. Γεωργίου, Ἐλένης, Ἰωάννας κ.λπ.



ΚΕ.Δ.Π.Ε.: Ἐλ. Βενιζέλου 59Α, Χολαργός
Τηλ.-Fax: 210-6536114



**Γι' αὐτούς
Τό μνημόσυνο
πού ἐφυγαν!**

Ἡ Ἐκκλησία ὡς πλῆαισιο ζωῆς

Ὁ ἄνθρωπος, μέ τό Ἅγιο Βάπτισμα γίνεται μέλος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἐκκλησία λειτουργεῖ ὡς πλῆαισιο ζωῆς, μέ ἀποτέλεσμα ὁ Χριστιανός νά μὴ μένει μόνος σέ ὅλη του τὴ ζωὴ πολὺ περισσότερο κατὰ τὴ δύσκολη ὥρα τοῦ θανάτου.

Ἔτσι, ὅταν ἡ ζωὴ ἑνὸς ὀρθοδόξου χριστιανοῦ τελειώνει, ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐνοριακὴ Κοινότητα, τῆς ὁποίας ὁ ἀποθανὼν ἦταν μέλος, συμπαρί-



σταται μέ πολλῆς ἐκδηλώσεως τόσο στόν ἴδιο ὅσο καί στήν οἰκογένειά του. Οἱ ἐκδηλώσεις συμπαραστάσεως ἀρχίζουν μέ ἐπίσημη Σύναξη τῶν μελῶν τῆς ἐνοριακῆς ἐκκλησιαστικῆς Κοινότητος στό Ναό, κατὰ τήν ὁποία τελεῖται ἡ Νεκρώσιμη Ἀκολουθία.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ -ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ